

FELVIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. * Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre 2 kor. * Egyes szám ára 16 fill.

Felélős szerkesztő:

DR. BÓHM ALADÁR.

Megjelenik minden **csütörtökön**

Szerkesztőség: Főutca 103 sz. * Kiadóhivatal: Főutca 86. sz.

Hirdetéseket felvesz a „Pannonia” nyomda-vállalat.

Iparpártolás.

Nehéz, válságos időket élünk, oly kort, mint a melyet még soha, mióta nemzetünk e haza szent földjén él. A körülöttünk élő nemzetek haladnak a boldogulás útján: csak mi, szegény magyarok, kik egy teljes iparüző államhoz vagyunk láncolva, várunk ölbe tett kézzel, míg az érett gyümölcs ölünkbe hull.

Népünk nagyrészt földműveléssel foglalkozik (mellesleg megjegyezve, ennek a művelésére is idegenből importálja a műveléséhez szükséges eszközöket) a föld hálás és megis adja a mindennapi élethez szükségeseket, (ha az időjárás kedvező), de az nem elégséges mert egy földművelő állam ma már csak úgy boldogulhat, ha nyers terményeit maga dolgozza fel, nem pedig akkor, ha kénytelen azokat potom áron egy más államnak átszolgáltatni, hogy feldolgozva drágán vásárolja azokat vissza.

Nemzetünk meg is szívelte e tanulmányt, gyárak gyárak után keletkeztek, helyes törvények hoztak iparunk érdekében, állami szubvencióban részesülnek és mégis azt látjuk, hogy e gyárak csak tengődnek és fejlődésre jutni nem tudnak. Hiába hoztak a törvények, hiába való volt a gondoskodás olesó hitelről, mert a nemzet milliói közönyösök maradtak a házi ipar termékeivel szemben: silány külföldi portékával aggatják tele magukat, töltik meg lakásaikat, míg a magyar ipareikkek összetorlódnak a raktárban, vagy tönkre mennek a mesteremberek műhelyében. A külföldi iparát tápláljuk, felvirágoztatjuk és pusztulni hagyjuk a magunkét.

Sok tekintetben maguk a gyárosok és iparosok is okai a tengődésnek, mert legtöbbszörre ölbetett kézzel várják, míg a sült galamb (iparpártolás) ölünkbe hull. Vannak egyes kezdetleges iparágaink, melyek létezéséről a nagyközönségnek, de még a legszűkebb érdeklődőknek sincs tudomásuk. Ez indította arra az illetékes faktorokat, hogy az iparpártolás érdekében intensívebb mozgalmat szándékoznak indítani. Ennek egyik kiváló szerve az iparpártoló szövetkezetek volnának. Helyi iparunk és kereskedelmünk vitalis érdeke parancsolja, hogy ne nézzük ölbetett kezekkel a más városokban megindult actió áldásos eredményét, hanem igyekezzünk mi is productív működését e téren kifejtetni.

Rajta tehát, tegyük meg az illetékes

hatóságok az impulsust megadó lépéseket és az eredmény nem fog elmaradni, mert reméljük, hogy közönségünk közönbőségén nem fog a jóakarát és igyekezet megtörni! !

A magyar helyhatósági önkormányzat.

(Irtva: *Ereký István eperjesi jogtanár. I. kötet. A vármegyék. Budapest, Grill 1909. Ára 8 K.* *)

Valahányszor kezembe könyv kerül, mely a magyar önkormányzatról szól, esendes borzongás fut hátamon végig. Megadással fogok az olvasáshoz, abban a tudatban, hogy ez is a régi nótát fújja majd újabb változatban, hogy a magyar önkormányzat már ezer éves, hogy az mindig a szabadság melegágya volt, hogy a vármegye a leg-tökéletesebb intézmény, melynek Angliában sines párja, hogy a vármegyék fentartása a magyar nemzet létérdeke stb.

Ereký könyve azonban kellemes csalódást okoz. Már az egyesületi jogról irt tanulmányában is komoly és alapos készültségű jogásznak mutatkozott, fenti munkájával pedig bizonyosságot tesz arról, hogy közigazgatási és jogtörténeti problémákat teljesen modern szempontokból képes tárgyalni, bátran szakítva a hagyományokkal. A kötet első része egy nagyobb terjedelmű munkának, melyben a magyar vármegyék és községek múltját és jelenjét akarja kimerítően ismertetni. Az első kötetben arról szól, mint lett általában a vármegyei szervezet és mint olvadtak be az egyéb helyhatósági testületek (szabad kerület, szék, katonai határőrvidék) a vármegyékbe, ismertetni és statisztikai adatok alapján bírálja a vármegyék területi beosztását, párhuzamot von a francia departementek, az angol grófságok és a magyar vármegyék között szervezet és hatáskör szempontjából. A kötet hátralevő részében ismertetni a vármegyék történeti fejlődését a királyság első századaiban.

Ereký könyvében nem annyira az adatok, mint inkább a szempontok ujak. A vármegyei szervezet fejlődését mindenütt kapcsolatba hozza a birtokviszonyokkal, a termelés módjának megváltozásával. Nem huny szemet a vármegyei szervezet hibái előtt sem a múltban, sem a jelenben, tisztában van azzal, hogy ez intézmény leghatalmasabb vödbástyája egy kiváltságos osztály egyoldalú uralmának, mindig reámutat arra az ellentmondásra, mely az uralkodó osztály által hirdetett szavak és a tények között mutatkozik. Már a bevezetésben is utal arra, hogy a vármegye a lakosság csak egy huszadának szolgált biztos menhelyül s hogy a vármegyék egyetlenegy társadalmi osztály — a földbirtokos — érdekeit képviselték. (8) A vármegye nemcsak az osztályuralomnak vált eszközzé, de ezenfelül egyesek családai politikájának is. (9) Mindig szem előtt tartja, hogy a jog és hatalom a földbirtok függvénye s ezért a birtoktalanok minden állami jog gyakorlásából ki voltak zárva. Bátran kimondja, hogy a vármegyék szervezete a községi önkormányzat tagadásán épült fel. (27) A katonai határőrvidék intézményének történeti ismertetésénél figyelemmel van arra, hogy ez a szervezet mily gazdasági szükségleteket elégített ki s nem fél kimondani, hogy

* Részlet a „Huszadik Század” múlt évi 7-ik számában megjelent bírálatból.

a területén lakó népesség érdekeit jobban tudta megvédeni, mint a vármegyék.

Legsikerültebb fejezete könyvének az, mely a vármegyék területi beosztását tárgyalja. Kimutatja, hogy az egyes vármegyék és járások jelenlegi aránytalan beosztása történetileg a vezető családok érdekeiben leli alapját. Ez az aránytalan beosztás lehetetlenné teszi a helyes közigazgatást. Élesen bírálja szerző a birtokos osztály eljárását, hogy a vármegyék adminisztratív költségeit, saját zsebének kímélésével, az államra toltja át s ezzel az önkormányzatot kiszolgáltatja a központi kormányhatalomnak s kimondja, hogy vármegyénk önkormányzata csak látszólagos és torzképe a valóságos önkormányzattal felruházott mai angol grófságoknak. (82)

Új szempontokat vet fel és régi babonákat ront le azon fejezet is, mely a megyék történetét a francia departementek és az angol grófságok fejlődésével hasonlítja össze. Utal arra, hogy az önkormányzat a középkorban legkevésbé tudott érvényesülni Anglia és Magyarország területén és hogy a francia *préfet*-rendszer itt már Franciaországot századokkal megelőzve fennállott (151) Mindkét államban pedig az önkormányzat csak akkor kezdett fejlődni, mikor a földbirtokos osztály győzelmet aratott a központosításra törekvő királyi hatalom felett. Kiemeli, hogy az angol önkormányzat terén végbemenő változások összefüggnek azzal a ténnyel, hogy az ipari burzsoázia, valamint a munkásság erőre tevén szert, részt követeltek magoknak a közügyek intézéséből. Helyesen jegyzi meg, hogy a félezredéves angol önkormányzatot ezek a változások nem semisítették meg, csak megíjították, mert alkalmassá tették arra, hogy egyetlenegy társadalmi osztály helyett az egész angol nemzet céljainak váljon eszközzé. (168) Ellenben Magyarországon 1526. után a nemesség, mely a többi osztályokat szűkkeblűen kizárta a politikai jogok gyakorlatából, egymagában nem tudott a külföldi erőforrásokra támaszkodó uralkodóhálzával szembeszállani s így az önkormányzat mindinkább látszólagossá vált, „valóságban királyaink és kormányaink rendeletalkotó hatalma messze túlhaladja még a központosított Franciaország elnökének rendeletalkotó hatalmát is”. (177)

A munka iránya folyékony s csak azt ajánlanánk szerzőnek: ne skatulyázza túlságosan az anyagot többrendbeli fő- és albeosztásokba, mert ez esökkenti a könyv élvezhetőséget.

Érdeklődéssel várjuk a további köteteket.
Szende Pál.

Heti krónika.

„Soha sem halunk meg” e jelszó domináns
A Karneval vidám há ináddinál.

Telce minden este hangverseny — báterem,
Csodálja az ember, e jó kedv hol terem.

—o—

Álaros-pillangó bál avagy kabaré,
Magszokottabb ma már, mint egy kenyér-karé.
Nem is igen futja manapság kenyérre
Kell smukkra ruhára, bármennyi a bére.

—o—

Mert bálozni muszáj! Itt nagyon hiába,
Minden ész, érvetés, kinek ép a lába.
S ha valaki nem megy; más szemére hányja,
Bár az okos ember ezt nem igen bánja.

Kell esetleg jogcím? Hát itt van Messina, Hol? S ki az a merész, ki érte nem inna. Mert ha már jót teszek, hát mulatok egyet, Egy csapásra csak így üthetek két legyet.

—o—

De az egyetértés ebben is hiányzik, Kontrabál, kabaré vidáman búrjándzik. Ma a dzsentri mulat, holnap a polgárság. Így oszlik kétfelé mindig a magyarság.

—o—

Messina kell ennek, az Ajkát választja, Emennek egy sem kell, Resica bomlasztja. Huzavona verseny „Jó tett” szent jelében, Megfojtandk egymást egy kis kanál lében.

—o—

Karnevál te értesz. És zokon nem veszed, Mert habár bohó vagy, van biz józan eszed, Hogy lantom hárjait szomorán pengetem, S e vidám napokban jókedved megrettem.

D — k.

Városunk középületei.

Törvényszék. — Járásbiróság.

Bepillantás a telekkönyvből. A megfagyott gyermek. Söhajok hidja. Kibőjtölési eljárás.)

Themis! Te isteni asszony, — engedd, leoldjam a köteleket szemedről! Nem azért, hogy beléje tekintsek, hanem, hogy Te láss, hogy megismerd, megismerd a hajlékot, a mit templomnak szánnak, a melyet Eperjesen nagyképűsködve „igazságügyi palotának” kereszteltek.

Ime! A földszinten egy sötét előszoba. Ha kedélyes tapogatódzás és ösztönszerű szimat révén ráakadtunk a kilinésre, bejutunk a „házassági tudakozó intézetbe”, köznéven: a telekkönyvi hivatalba, ahol az apai áldás könnyű szerrel és megbízhatóan aranyvalutára átszámítható. Már ez így van. A ki párosulni készül, jól teszi, ha előbb érzelme elővigyázattal párosul és jóelőre megbizonyosodik, hogy a háztulajdonos após háza nincs-e a Petőfi- vagy Kerényi-emléktáblán kívül még bankteherrel is betáblázva. Az értékes titkokat őrző irományok faszekrényekben őriztetnek. Tekintve, hogy villamos villágítás az épületben nincs bevezetve, a kőolajos lámpák és a gyertyák lángja állandó tűzveszélyt képeznek. A gyertyákat is, falusi iskoláknak régi jó szokása szerint — többnyire a felek maguk hozzák. Az irattári helyiségek dohos, nedves szobákból állanak.

A telekkönyvből az út vagy az anyakönyvvezetőhöz, — vagy az emeletre vezet, a törvényszékre. Válaszszuk az utóbbit.

Eszembe jut öreg jó tanítóm, a ki az abe mysteriumát verte be fejembe (még pedig alulról fölfele) és a ki mondogatni szokta: „Imét sokakat látok, a kik hiányzanak!” Nekem is azok ötlenek szemembe először, a mik nincsenek. Nincs sehol várószoba, se felek, se tanuk, se szakértők, se ügyvédke részére. Szakértőül meghívott orvosok, tárgyaló ügyvédek, aggódó perlelke, fogház-őrök, tanuk és foglyok gyakran órahosszat kénytelenek a legzimankósabb téli időben is fűtetlen, hideg, légvonatos folyosón sorjukra várakozni, a hol még csak ülhelye sem jut számukra. Ezenközben olykor súlyosan vádoltak órahosszat „értekezhetnek” a tanukkal.

De a legtöbb várakozónak elfogy minden béketűrése. A ki csak egyszer volt törvény elé idézve, felháborodott ezen tarthatatlan helyzet miatt. Csak minapában állított be a tszéki elnökhöz egy paraszasszony, a ki elhalt gyermeke temetési költségeinek megtérítését kérte, mert a kisdéd, kit órákig várakozva karján tartott, a törvényszék folyosóján szerezte a halalos meghűlést.

Nem hiszem, hogy a bíróság elnöke ilyen utalványozásra felhatalmazva lenne, de ha nekem jogom és hatalmam van hozzá, én a szegény asszony méltányos követelésének érvényt szerezek még az állam ellenében is.

A tárgyaló teremek mind szűkek. A hallgatóságnak csak annyi ülőhely jut, mint az esküd-

teknek: 12. Ha két ügyvéd jár el, a második részére már csak alig tudnak egy székot beszoiritani, — az asztalból már nem jut ki neki.

Tíz emberrel is megtelik már a tárgyaló terem és ezért itt mindenki, a legérdemtelenebb is, és mindenkor „szorongva” várja a tárgyalás és a saját kimenetelét.

Az esküdtzéki ülőszék tartalma alatt három bíró kénytelen hivatalos szobáját átengedni és hajléktalaná válni.

Mindenki megkönnyebülten fellélekzik, ha távozhatik innen. Menjünk mi is tovább, a járásbiróság épületébe.

Egy lélekzetfőtő, keskeny üvegfedett sikátoron át jutunk oda. Valósággal a „söhajok hidja” ez, a melyen keresztül a vizsgálati foglyokat is vezetik szuronyszogzott örök. Szerencsére az ügyvédi pályán köztudomás szerint nem igen híznak el az emberek és beállva egy ajtónyílásba, elhaladhatnak itt is egymásmellett. De azt az ártatlan örömet szeretném megélni, hogy e sikátoron két bácskai földbirtokost, vagy két hentesmestert lássak szembe kerülni.

A járásbiróság alacsonyabb fokú bíróság lévén, az építkezési viszonyok itt még alacsonyabb fokon állanak.

Sötét, bűzhödt levegőjű, szennyes, keskeny folyosón egy gombolyag elkéseredetten szorongó fagyoskodó ember. A tárgyaló szobába be nem mehetnek, mert ott a tárgyaló felek is alig férnek el. Eltávolzni nem lehet, mert minden pillanatban fenyeget az elmakacsoltulás veszélye. Alkoholpáris, komiszdohány füstjével, söhajokkal és átkokkal telített levegőben kénytelenek várni, néha félnapig is.

Persze van ennek kedvező oldala is: a kibőjtölés. Egy-két órai fagyoskodás után az igazukról még oly meggyőzött perlekedők, a legharciasabb ellenfelek is kiegyeznek, vagy veszni hagyják a jussokat, vagy megbékülnek egymással.

Mert a legádázabb ellenféllel is könnyebb megbékülni, mint a bíróság épületében uralkodó valósággal botránnyosan türhettelen viszonyokkal.

ASTOR.

Levél a szerkesztőhöz.

(Vélemények a „Felvidéki Hírlap”-ról. A papa véleménye. A mama véleménye. Józsi bácsi nézete. A dióstorta.)

Kedves Szerkesztő Úr!

A „Felvidéki Hírlap” első száma családunkban vegyes érzelmeket keltett. Apa nagy örömmel hozta haza, épen ebédkor. Ott ültünk az asztalnál és mama ép a leveses táblából osztogatott, amikor a hét éves Pista öcsém élénk érdeklődéssel kapkodva a lap után, véletlenül meglökte a mama kezét. A leveses tábl kiestt mama kezéből és a leves szétömlött az asztalon, rácsurgott a nálunk vendégül látott Józsi bácsi nadrágjára, a mama új slafrokját is majdnem teljesen tönkretette.

Mama dühöngött, rákvörös lett az arca és mérgesen sziszegte:

— A fene egye meg ezt a Felvidéki Hírlapot!

Hát tetszik látni, nekem ez nagyon rosszul esett. Én tisztelém és becsülöm a sajtót, át tudom érzeni nemes hivatását és most a sajtót támadták ártatlanul, holott nem követett el semmi hibát. A Pista rakoncátlan viselkedése miatt a „Felvidéki Hírlap” kapott ki. Ilyen az igazság!

No de azután lecsendesedtek a kedélyek. A mama a megmaradt levesre ráöntött a konyhában egy csupor meleg vizet és azután még mindig jutott mindegyikünknek belőle.

Mint már említettem, a Józsi bácsi vendégként volt nálunk ebédre hivatalos. Ilyenkor, ha vendég van az asztalnál, apa és mama nem veszekednek, hanem amolyan finomabb témákról szoktak eszevgni. Így a fővárosi lapokban olvasott érdekesebb események, irodalom, színészet képezi a beszélgetés tárgyát.

— Nos, hogy tetszik a F. H. első száma, kérdezte a mama a papától.

— Elég jó. Csupán egy nagy hibája van. Tulságosan udvarias, modoros, nem üt, nem bánt senkit. Ez rossz jel. Ha így folytatja, nincs létjogosultsága. Egy vidéki hírlap csak az esetben reuzálhat és tetszik, ha üt, kiméltlenül rugdos.

— No, de kérem, kérem! — szólalt meg a Józsi bácsi — ezek nem helyes elvek! Tapintat, kímélet, objectiv bírálatt elsődrendű kötelessége minden becsületes sajtóorgánumnak. Mindenáron kákan csomót keresni — nem tisztességes elv. Ha vannak is hibák, rendellenességek, szabálytalanságok, ha itt-ott félzségségekre is bukkan a sajtó embere, nem szabad mindjárt bunkóval nekitámadni.

— Van tárcza a lapban? kérdezte most a mama.

— Nem.

— Mi? Méghogy tárcza nincs? Micsoda lap ez? Skandalum!

— Ellenkezőleg — mondotta apa — ezt épen dicsérem. A szépirodalom művelése nem tartozik szorosan egy ily kisebb terjedelmű lap feladatához. Ott vannak az előkelő fővárosi belletristikai újságok. A ki szépirodalmat kíván — olvassa ezeket. De ütni, ütni, ez kell a magyarnak!

— És „Gyermekek”-nek van a lapban? kérdezte most Pista.

— Hallgass tacsók! Senki sem kívánhatja, hogy egy helyi érdekű lapban még ilyen rovat is legyen.

Pista erre elbőgte magát.

— Én akarom, hogy legyen. Ha nincs „Gyermekeknek”, akkor én mindig el fogom tépni!

Igy folytatódott a bírágatás. Mindenkinnek más és más volt a véleménye. A mi az egyiknek tetszett, a másik lecsépülte. És mindezekből azt a meggyőződést merítettem, hogy igazza van szerkesztő urnak, a mikor írja, hogy nehéz, küzdelmes a vidéki sajtó helyzete.

No, de bizonyára kíváncsi, ugy-e, az én szerény véleményemre is. Hát megírom.

Mi lányok nagyon kérjük, tessék részünkre is egy rovatot nyitni: Az legyen a címe: „Konyha”, vagy talán „Háziasszonyoknak.” Bizony nagyfontosságú rovat ez. Irjon benne sokat a háziasszonyt érdeklő kérdésekről. Így például nagyon érdekes volna egy-egy jó fajta tészta, vagy főzelék készítésének módjáról megemlékezni benne. Én nagyon szeretem a diós-tortát. A burgonyasaláta készítményét sem tudom egész pontosan. Ugy-e megírja legközelebbi ezeknek a recipéjét?

Ha ezek meglesznek a lapban, biztosítom, hogy kifogástalan lesz és senkinek sem lehet majd panaaza ellene.

Apropos! Majd elfelejtettem valamit. Mikor ugyanis a papa, a mama mind élennebb vitába elegyedett és a nézeteltérések szinte áthidalhatatlanoknak látszottak, mama erőlyesen kijelentette:

— Nem engedem meg, hogy a lapra előfízzess!

— Nohát előfízzetek? mondta a papa nevetve. Persze, hogy nem. Majd csak jut egy potyapédány.

És e kérdésnél szikszalárd egyöntetű volt az elhatározásuk. No, de hát, ha nem is vagunk előfízték, azért csak tessék megírni, hogyan kell a dióstortát készíteni.

Maradok hű olvasója:

Dékány Tekla

III. éves tantónőképzései növendék.

*

Fenti levelet tudomásul veszi, de a dióstorta recipéjéről nem nyilatkozik:

RÁDALA

A rendőrkapitány — Ő Felsége!

A ki királyokról álmodik! Be, a megfigyelőbe!

Laska Jánosné szül. Bili Fehér Mária f. hó 3-án, vagyis kedden Eperjes felé vonaton utazva, feltűnő magaviseletet tanusított. Vasuti jegye egyáltalán nem is volt. A vasuti állomásí főnökség a szolgálatot teljesítő rendőr figyelmébe ajánlotta a potyautast, ki azonban éktelen lármát csapva tiltakozott bekísérése ellen.

— Én csak két urat ösmerek! A német és a magyar császárt! harsogta Laska Jánosné.

Laskáné közjogi tudatlansága nem öltött fel a rendőrnök; de bizony a magaskörű ösmeretség — amelylyel Laskáné eldicsekedett — sem imponált a rendőrnök, a ki rendületlen nyugalommal tuszkolta a rendőrkapitányság épülete felé a még mindig lármás hölgyet.

Érdekes jelenet játszódott le a rendőrkapitányi szobában. A mikor Laskáné meglátta Saly Győző rendőrkapitányt, egyszerre elesenedett és a legmélyebb alattvalói hódolattal jelentette ki:

— Ahá, itt van a király!

A rendőrkapitány a nagy megtiszteltetés dacára demokratikus érzelmekkel eltelve beszédbe ereszkedett Laskánéval, a kitez a „királyi kogy” fölötté meghatott.

A rendőrkapitány látta, hogy eszelőssel van dolga. Szegény Laskánét a megfigyelőbe szállították!

Uj szolgabírói hivatal Héthárson!

Ki lesz az uj főbíró!

Dobay Béla egyhangú jelöltetése!

(Kiküldött munkatársunktól.)

Héthárson f. január 28-án az uj héthársi szolgabírói járás közönsége népes értekezletet tartott Szmracsányi Jenő, nyug. közigazg. bíró, volt főispán elnöklété alatt.

Az értekezlet jegyzője: Zsebráczky Géza.

Szmracsányi Jenő értekezleti elnök szükségét látja annak, hogy az uj járás főszolgabírói állására megválasztandó tisztviselő személyére nézve egyön-

tetű megállapodás létesüljön a járás közönség körében.

Bornemissa Lajos szólal fel és indokolt beszédében Dobay Béla várm. III. aljegyzőt ajánlja. A jelölt ugyanis mint az új járás földbirtokosa, ugyanis, mint a járás volt szolgabírája a vármegyei közigazgatás minden ágában otthonos, buzgó, kiváló tisztviselő, ki tehát nyugodt lelkiismerettel ajánlható a betöltendő állásra.

Az értekezlet ez indítványt *egyhangulag* elfogadta.

Brühl Menyhért a mostani alkalomból szükségesnek tartja, hogy megemlékezzék az értekezlet azon férfiak érdemeiről is, ki ezen immár testet öltött eszme bücsőjénél állott és főispáni minőségében az eredménydús akciónak az első impulzust adta.

Indítványa: hogy ezen férfiak, Szmracsányi Jenőnek az új járás létesítése körül szerzett érdemei ezen értekezlet jegyzőkönyvében megörökíttessenek.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Brühl Menyhért azután még két nyelven tolmácsolta a hozott határozatokat a megjelent tőljai közönségnek, mire az értekezlet bezárult.

Az E. T. V. E. életéből.

Az „Eperjesi Torna és vívó Egylet“ fáradhatlan vezetősége módját ejtette annak is, hogy tagjai az egylet által eddig kevésbé kultivált sport ágában, a görög-római birkózásban is kiképezhessék magukat. A vezetőség a mester megválasztásában szerencsésen járt el, a midőn Gotthielf Arthur amerikai birkózó mestert szerződtette a ki a görög-római birkózásán kívül a „kees esz kees ken“ elnevezés alatt ismert amerikai birkózási módszernek is kiváló mestere s a ki szeretetre méltó modorával még az egylet idősebb tagjait is megnyerte az igazán nehéz sportnak.

A birkózó idény már vége felé közeledik. Ugy halljuk, hogy az atléták egy kabaróval zárják be a birkózó idényt. Ezen kabarón mutatnak be a birkózásban szerzett ügyességüket is. A kabaré jövedelmét az „ajkai szerencsétlenek“ felségélyezésére fordítják. Reméljük hogy a kabaré eszméje megvalósul s ezzel egy néhány kellemes negyedórát szereznek az atléták az eperjesi sportközönségnek s alkalmat is adnak a mesternek, hogy kiváló szakudásáról és ügyességéről a közönség közvetlenül meggyőződhesse.

HIREK.

KÁROLY ARTHUR.

F. hó 7-én, vasárnap, a délutáni órákban halt meg **Károly Arthur**, a Sárosmegyei Szeszifonimító főkönyvelője, a Szövetkezeti Takarékpénztár ügyvezető igazgatója. Halálának híre mindenütt, városzerte általános és őszinte részvételt keltett. Károly Arthurt mindenki szerette, mindenki tisztelte. Kedves, barátságos modora, nagy üzleti szaktudása és kristálytisza jelleme csak tisztelőket és barátokat szerzett neki. A Szövetkezeti Takarékpénztár egyik lelkes alapítója és szervezője volt. Az ő eszméje volt tulajdonképpen ezen szövetkezet megalapítása is. Ő szervezte szívós kitartással; nem mindennapi szaktudásával nagy mértékben járult hozzá ezen pénztársulat gyors fejlődéséhez.

Temetése f. hó 9-én, vagyis kedden ment végbe. Barátai, tisztelői, ösmerősei nagy számban gyűltek össze. **Dr. Austerlitz** Mayer főrabbi magas szárnyalású beszédében bucsuztatta el az elhunytat. Majd **Hodobay** Andor, pápai praebatús, püspök-helyettes mondott könnyekig megható beszédet, melyben az elhunytat a Szövetkezeti Takarékpénztár nevében parentálta el. Még **Gerő** Mihály mondott néhány meleg szót az eperjesi kereskedők egyesülete nevében, mire a gyászmenet megindult.

Lapunknak is lelkes híve és pártfogója volt a néhai. Önzetlen buzgalommal segédkezett nekünk a lap alapításának fárasszó munkájában. Hálás kegyelettel rójuk le tehát mi is a megemlékezés szomorú kötelezettségét az elhunyt iránt.

— **Kinevezések.** A miniszterelnök mint pénzügyminiszter **Nietzsche** Frigyes eperjesi és **Vrablovich** Géza bártfai, pénzügyi számellenőröket jelenlegi állomáshelyükön való meghagyással pénzügyi számvizsgálókká, végül **Fenyvei** József eperjesi pénzügyi számtisztet pénzügyi számellenőrre nevezte ki.

— **Koszoru megváltás.** Néh. Károly Arthur úr elhunytá alkalmából az izr. Nőegylet népkönyhája javára koszorúját megváltotta: Az Eperjesi Takarékpénztár tisztviselő kara 10 k. Dr. Maibaum Arthur 10 k. Dr. Böhm Aladár 10 k. Dr. Propper József 10 k. Az Eperjesi Bankegylet 5 k.

— **A pillangó bál.** 22 tagú hölgybizottsága, névszerint, Balpatak Imréné dr.-né Bánó Aladár-né, Bilek Lászlóné, Bretz Sándorné, Csatóry Ágostonné dr.-né, Dobay Józsefné dr.-né, Ghillány Lászlóné báróné, Glasner Mórné, Horovitz Imréné dr.-né, Kakusz Irma, özv. Lakner Árpádné dr. né, Mikler Károlyné, dr.-né, Molitorisz Istvánné, Müller Bertalanné dr.-né, Sarady Vilmosné dr.-né, Schöpflin Géziné, Szemere Mártonné, Tergina Gyuláné, Thrór Gyuláné, Wallentiny Samuné dr.-né, Vilecz Jánosné tegnap d. u. 2 órakor a Széchenyi kör tanástermében ülést tartott, amelyen a bál sikerének biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket beszéltek meg.

Megérkeztek már a pillangó minták is, amelyek részint a hölgyek jelmezeinek díszítésére részint rendező jelvényül szolgálnak.

A bálnak legnagyobb érdekessége lesz az I. négyes előtt tervezett pillangó vásár. Hogy milyen nagy az érdeklődés a bál iránt mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy a karzati jegyek jó része már elfogyott s nagyon valószínű, hogy az üvegkarzaton több sorról is kell a rendezőségnek gondoskodnia.

Kivánjuk is, hogy ez a bál fényesen sikerüljön, mert a báltrendező jótékony egylet minden tekintetben megérdemli a társadalom osztatlan támogatását.

— **Mulatságok.** Kettő volt belőlök az elmúlt héten. Szombaton a jótékony Nőegylet theaestélye és vasárnap a Rákóczi kör táncestélye. Mind a kettő túlnálta sikerült; erős biznysággal, hogy nem vagyunk még olyan igen szegények s a mulató kedvvel is megvolnánk valahogy. *A theaestély* a szokottnál látogatottabb volt. A négyest 4 tömött sorban táncolták, a körtáncok alatt pedig valóságos egymás hegyén — hátán sürgött a sok pár. Az estély tiszta jövedelme körülbelül 1400 korona. A *Rákóczi-kör* terme szintén zsufolva volt vasárnap este farsangozókkal. Hangverseny vezetett be az estélyt, s a hangversenyt tánc követte reggelig. A hangversenyen különösen **Moyzes** Miklós-né, **Antal** Pál és **Hoffmann** karmester kaptak igen megérdemelt tapsokat. — A zenét mindkét helyen a katonazenekar s Gőnczi ügyes bandája adta.

— **Előadás a Széchenyi-kör Szabad Liceumban.** Rendkívül tanulságos érdekes előadást tartott „A legújabb természetudomány“ címen **Bayer** Róbert kir. kath. főgimn. tanár f. hó 7-én a vármegyei ház nagytermében.

Az előadó, a természetudományok rohamos haladását érintve, áttért a legújabb természetudományra, a rádióaktivitásnak az ismertetésére és nagy készséggel tárgyalta a láthatatlan sugarak különböző fajait.

A kimerítő, szép előadás sikeréhez nagyban hozzájárultak a vetített képek, főleg azonban a gyönyörű kísérletek, amelyekhez hasonló ritkán van alkalma látni laikus közönségnek.

Igazán nagy kár, hogy ezen minden ízében népszerű és kimerítő előadásnak csak kevesen jelentek meg. Az előadó legközelebbi folytatásos előadásait f. hó 14-én és 21-én tartja vetített képekkel és számos kísérlettel.

— **Áthelyezés.** A vall. és közokt.-ügyi miniszter **Nagy** Tamás sárosbogyáni áll. ol. tanítót a gyergyóremetei, **Gyarmati** János mindszent-kültreületi áll. ol. isk. tanítót a sárosbogyáni áll. ol. isk.-hoz helyezte át.

Táncmulatság. Az eperjesi kath. legényegyesület 1909. évi február hó 14-ikén (vasárnap) a Rákóczi Kath. Kör nagytermében (Árok-uteza 44. szám) színelőadással egybekötött zártkörű tánc-

mulatságot rendez. Színre kerül **Csepreghy** Ferenc színműve: a „Sárga csikó.“

— **Cigánybál.** Derék muzsikusaink hamvazó szerdán tartják meg farsangi mulatságukat a sörház nagytermében. Mint rendezés mindegyik rendezőség, úgy ez is mindent elkövet a siker érdekében. Lesz ám szépségverseny is. A legszebb cigányleánynak esokrot fognak átnyújtani. A tiszta jövedelmet az ajkai bányakatasztrófa alkalmával elpusztult bányászok hátramaradt özveggyei és árva segélyezésére fordítják.

— **Az elvágott villanyvezeték.** A vasárnapi „sári“ bálon történt, midőn a konyhatündérek és hadfiak legtüzeesebben járták a csárdást, hogy egy irigy természetű „szakember“ a villanyvezetékot átvágta, mire anagy teremben koromsötétség támadt. A cigányok és a párok összebujtak, az előbbieket mert félték, az utóbbiak, mert nem félték. A czuppanások okozta zajban a „szakember“ az oldal fegyvereket a női kalapok helyére akasztotta és viszont, sőt egy pár pénztárczát is elemelt. Az átvágott villanyvezetékot időközben nagynehezen megtalálták és „lőn világozás.“ Most megindul a keresés a „tettes“ után, aki midőn észrevette, hogy keresik, az „elemelt“ pénztárczákat eldobálva megszökött.

— **„Federlecht“** hajbetét darabja 3 korona: kaph. **Bilich** Ferenc színházi fodrásznál Eperjes, Főutca 63. szám, ahol kifésült hajat minden színben és mennyiségben vesznek.

— **Elkobzott sertés.** A közbághídon tegnap **Kovács** Sándor igazgató egy gümökőros sertét kobozott el, melyet a gyeptéren elásatott.

— **Fizetéseképtelenségek.** ifj. **Reisinger** László fűszerkereskedő, valamint **Zahler** és **Moskovitz** cézég — melynek tulajdonosa jelenleg **Gottlieb** Irma, fizetéseképtelenné váltak.

— **Széchenyi-köri háziestély.** A Széchenyi-kör tegnap este zeneestélyt adott. A műsoron a katonazenekar két számmal szerepelt. **Recht** Sándor, akit már többször hallottunk Eperjesen, hegedült; **Süveges** Elek pedig szintén régi ismerősünk, tőragatón dalokat játszott. **Jakobi** Klári egy műdalt s egy operett áriát énekelt. Szép sikere volt; melegen fogadták. Az ének és a hegedű zongorakiséretét **Becht** József zenetanár látta el.

— **A katonaság köréből.** **Hannikireh** Hugó tűzérkapitányt Eperjesről Kassára helyezték át Tűzérezredünk tisztikara folyó hó 6-án diszebédet adott a bucsuzó kapitány tiszteletére, melyen **Wallenta** alezredes, az ezred parancsnoka intézett meleg bucsuzavakat a távozóhoz.

— **Feloszlott tanya.** A vas és fém munkások eperjesi csoportjának tanyáját (Constantin u. 7. sz.) a rendőrség feloszlatta, az egyleti pecsétnyomokat, pénztári könyveket és irományokat lefoglalta, mert a vas és fémmunkások központi szövetségének és az összes vidéki csoportjainak működését a m. kir. belügyminiszter felfüggesztette.

— **Szomorú viszontlátás.** **Stinár** Mária eselédet, kin az elmezavar jelenségei mutatkoztak, a rendőrség a megfigyelő osztályba szállította. A főlvételi irodában megható jelenetnek voltak tanui az ápoló nővérek és a betegek. Amint ugyanis **Stinár** Máriaát bevezették az irodába rémos sikoltás hallatszott a folyósóról. A jelenlévők megremülve tekintettek egy asszonyra, aki kitárt karokkal rohant az új jövevény elé, kit karjaiba zárt. Csakhamar kitűnt, hogy az izgatottságtól remegő asszony **Stinár** Máriaának az anyja, aki leányát 6 év óta keresi s most látta viszont a kórházban, hol ő is mint beteg van ápolás alatt. Anya és leány most együtt vannak a kórházban.

— **A pincébe zuhant.** **Mudri** János napzámos a szobeni-út 13. számú házban fát szállított a pincébe, a lépesőn megcsúszott és a pincébe esett, miközben fején súlyosan megsérült. Mentőkocsin a kórházba szállították.

— **Vágatási tanfolyam.** A húsvizsgálat országos rendezésével kapcsolatosan **Bodon** Miksa városi és járási m. kir. állatorvost a földmivélsügyi m. kir. miniszter egy havi tanfolyam hallgatására Budapestre kiküldte.

A tanfolyam bevégeztével **Bodon** Miksa fogja az eperjesi vágóhídon a laikus húsvizsgálókat kitanítani.

— **Szökött tanoncz.** Schwartz Aladár eperjesi születésű 11 éves kárpitos tanoncz a kassai állami menhely lakója, kit a menhely igazgatósága Klein Samu kassai kárpitoshoz adott ki iparostanoncként, gazdájától ismét megszökött s gyalogszerrel Eperjesre jött. A rendőrség elfogta és visszaki ssertette a menhelybe.

— **Talált óraláncz.** Márványi Antal f. hó 6-án egy tisztí óralánczot talált, tulajdonosa átveheti a rendőrségnél.

Közgazdaság.

Eperjes városa gabonapiacának mult heti forgalma:

Buza	200—300 mtrm.	à 22 k.	50 f.	— 23 k.
Rozs	150—200	"	"	18 k.
Árpa	200—250	"	14 k.	50 f. — 15 k.
Zab	200—300	"	14 k.	— f. — 14 k. 50 f.

Az irányzat lanyha, a kínálat elég bő volt.

Néphivatal Eperjesen.

Eperjesi ügyvédek akciója! Ingyenes jogvédelem!

Az eperjesi ügyvédek tekintélyes része mozgalmat indított, hogy Eperjes területén egy modern szociális intézmény életre keljen. Ez a szociális intézmény az ugynevezett „Néphivatal”, mely esetleg más cím, vagy elnevezés alatt — a művelt Nyugaton már régóta, de itt hazánkban is a nagyobb városokban ingyenesen szolgálja a szegénysorsuak jogi érdekeit, ügyes- bajos dolgaikban ingyenes felvilágosítást, utbaigazítást ad és így a szegénysorsban lévő embertársakra nézve áldásos működést fejt ki.

Ezen „Néphivatal” eszméjének megvalosítása érdekében az eszmét felkaroló ügyvédek az Eperjesi ügyvédi kamara legközelebb és pedig f. évi március 10-ikén tartandó közgyűlése elé konkrét indítványt nyújtottak. Az indítványhoz csatolva van a felállítani célozott „Néphivatal” szervezeti szabályzat-tervezete is. Ennek szövegét sikerült megszerezni és közöljük alábbi érdekesebb pontozatait:

1. §.

A néphivatal közvetlenül az eperjesi ügyvédi kamara vezetése alatt áll és azt a hatóságokkal való érintkezésben az ügyvédi kamara elnöksége képviseli. Az ügymenet fölötti felügyelettel a kamara az eperjesi ügyvédek sorából kiküldendő 3 tagú bizottság útján, az ellenőrzést pedig Eperjes szab. kir. város tanácsa gyakorolja, olyként, hogy erre a célra a város olyan tagjai közül, a kik nem ügyvédek, azonban a jogügyi bizottságnak is egyúttal tagjai, 2 tagú bizottságot küld.

2. §.

A néphivatal szegényeknek teljesen díjtalanul tanácsot és utbaigazítással szolgál és a szükséghez képest eljár, illetve közbenjár, igen sürgős esetekben bedványt készít ezek adó, jövedéki, katonai, rendőri, iskola és tandíjmentességi, anyakönyvi ügyekben, vádházasságok törvényesítése és okmányok beszerzése körüli dolgaiban és utbaigazítással szolgál peres ügyekben.

3. §.

A néphivatal feladatát az eperjesi ügyvédi kamara által az eperjesi ügyvédek közül, az erre jelentkezők sorából, időről-időre kirendelendő ügyvédek mint ügyvivők útján és ezek útján a szakhivatalok állami, községi és egyéb közreműködésének igénybevételével oldja meg és igénybe veszi az Eperjesen lakó, erre jelentkező egyéb jogot értő egyének közreműködését is.

4. §.

A néphivatal feladata e szerint három irányú: a.) az ügyeletes ügyvivő a megállapítandó hivatalos órák alatt a jelentkező szegény felek panaszait meghallgatja, és az ügyekben felvilágosítással, utbaigazítással és tanácsot szolgál;

b.) ha az ügyben további intézkedés szükséges, felveszi a tényállást és azt azonnal az illető közigazgatási hivatalhoz juttatja, ez a hivatal köteles a néphivatal ilyenmő megkeresését, minden bürokratikus eljárás mellőzésével, rövid uton azonnal elintézni, vagy úgy, hogy magán a tényálláson a szükséges felvilágosítást megadja, vagy pedig értesíti a néphivatalt, hogy annak alapján, hivatalos uton a szükséges intézkedéseket megteszi;

c.) szükség esetén a fél részére bedványt készít.

Megemlítendőnek tartjuk még, hogy az akció élén *Dr. Rosenberg Teofil* eperjesi ügyvéd áll. Ő volt az, ki már három évvel ezelőtt önzetlen lelkesedéssel fáradozott az eszme megvalosítása érdekében, de akkor nem érhetette el a kívánt sikert. Az idő közben életbelépett Ba. szelleme azóta új eszmékkel termékenyítette meg a humanizmus talaját és immár bizvást remélhető, hogy *Dr. Rosenberg* fáradozása meghozza a kívánt eredményt.

Sikerült megtudnunk azt is, hogy a „Néphivatal” buzgó és lelkes pártfogóra talált *Dr. Uhlarik Mátyás*, az eperjesi kir. törvényszék elnökének személyében is. A nagytudású, nemes szívű elnök ugyanis megígérte, hogy a „Néphivatal” részére az eperjesi kir. törvényszék esküdtbírói nagyertermé hivatalos helyiségül átengedni, helyesebben e célból a hatáskörébe tartozó és bizonyára sikerre vezető lépéseket megtenni fogja!

Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár.

218./909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az „Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnál” megüresedett s évi 720 kor. fizetés, 140 kor. lakbér, 40 kor. lábbeli átalány és természetbeni ruházattal javadalmazott hivatalszolgái állásra pályázatot hirdetünk.

A pénztár igazgatójánál folyó hó 12-ig mindazok jelentkezhetnek, kik magyarul írni olvasni tudnak és tót nyelvet birják, valamint legalább 200 kor. óvadékkal rendelkeznek.

Igazolványosaltisztek előnyben részesítettnek.

Eperjes, 1909. február 3.

Sziklai Henrik s. k. Schreiber Ignác s. k.
igazg. elnök. igazgató.

ORFEUM
a SZUCHY-féle kávéházban.
(Árok-utca.)

Ma és minden este orfeumi előadás!

☞ Számos magánszám, kabaré-dalok. ☞

☞ Bohózatok! ☞

5 hölgy! 2 férfi!

DR. STRAUZSZ ZSIGMOND
= FOGORVOS =
EPERJES, FÜTCSA 86. SZÁM.

Fájós fogak meggyógyítása. Tartós foglömések. Foghuzások (allatásban is.)	Szájpadlás nélküli műfogak. * aranyhidak, koronák, Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése.
---	---

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Elő Eperjesi Temetkezési Intézet.

MÁTRAI ISTVÁN

Butor raktár.

Kárpitos műhely.

Raktáron tartok nagy választékban és a legolcsóbb árban: érc-, fa-koporsókat és mindenféle temetkezési szükségleteket.

Temetések helyben és vidéken a legpontosabban és legjutányosabban eszközöltetnek.

Továbbá a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom a nagyban berendezett butor raktáromat és kárpitos műhelyemet

Vállalkozásomat a n. é. közönségnek nagybecsű szives pártfogásába ajánlva maradok kiváló nagybecsüléssel

Mátrai István

első eperjesi temetkező-intézet, butorraktár és kárpitos műhely
EPERJES.

Minden szombaton
Disznótor

a sörházban

Legjobb fajta gyöngyösi rizling, siller- és asztali borok
kimérése.

2-4

„PANNONIA”
KÖNYVNYOMDA
a FELVIDÉKI HIRLAP kiadóhivatala

Ajánlja a legújabb gépek és betűkkel jól berendezett könyvnyomda-intézetét, ahol bármilyenmő munkák a legcsinosabb kivitelben jutányos árban készíttetnek.

Író-, rajz-, és festőszerek. Modern iroda felszerelés.
Papírárúk és nyomtatvány raktár.

VARRÓGÉP, KERÉKPÁR-ÜZLET ÉS MOTORJÁRMŰVEK KÉPVISELETE
szakba vágó összes alkatrészekben állandó nagy raktár a javítások csakis a kellőképen berendezett

mechanikai
javító műhelyemben

jutányosan és pontosan végeztenek, jótállás mellett.

ROTHMANN A. M., EPERJES

FÜTCSA 96. SZÁM.